

UPUTE ZA RAD S APLIKACIJAMA ZA OBRADU REZULTATA PRIMARNIH ISTRAŽIVANJA

CROSTO StanApp
CROSTO TurApp

institut za turizam
institute for tourism

CROSTO

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
turizma i sporta

Sadržaj

1	Uvod.....	1
2	Aplikacija CROSTO StanApp	1
2.1	Priprema radnog lista za unos podataka	2
2.2	Unos podataka	4
2.3	Obrada podataka	6
3	Aplikacija CROSTO TurApp	8
3.1	Radni list PostavkeKorisnik	8
3.2	Radni list UlazniPodatci.....	9
3.3	Obrada podataka	10
4	Završne napomene.....	11

1 Uvod

Praćenje održivosti razvoja turizma u okviru CROSTO opservatorija temelji se na praćenju baznih i dodatnih pokazatelja. Kako je temeljni dio misije Hrvatskog opservatorija održivog turizma poticanje jedinica lokalne samouprave i turističkih zajednica da same prikupljaju i obrađuju podatke na temelju kojih se izračunavaju pokazatelji, razvijene se dvije aplikacije koje će zainteresiranima olakšati obradu prikupljenih podataka i izračunavanje potrebnih pokazatelja:

- CROSTO StanApp - aplikacija za unos i obradu podataka iz primarnog istraživanja stavova stanovnika, te
- CROSTO TurApp - aplikacija za unos i obradu podataka iz primarnog istraživanja stavova turista.

Aplikacije su prvenstveno namijenjene CROSTO timovima unutar destinacije. Aplikacije su napravljene kao posebni dodatak programu Microsoft Excel®. Djeluju tako da se unutar postojeće radne knjige (datoteke s kojom radi program Microsoft Excel®) stvore posebni radni listovi u kojima se unose podatci i prezentiraju rezultati obrade. Time je postignuto sljedeće:

- Nema potrebe za nabavljanjem dodatne opreme jer je Microsoft Excel® sastavni dio Microsoft Office® paketa te je najpoznatiji i najrašireniji alat za provođenje tabličnih kalkulacija.
- Većina članova CROSTO timova u destinacijama poznaju barem osnove rada u programu Microsoft Excel® stoga je za korištenje aplikacije dovoljna kratka edukacija.
- Transfer podataka iz aplikacija u druge programe je krajnje pojednostavljen.

Aplikacije se sastoje od modula za unos podataka te modula za obradu podataka. U sklopu modula za unos podataka provodi se kontrola unosa dozvoljenih vrijednosti za svako pitanje te logička kontrola podataka na upitniku kojom se provjerava povezanost među pitanjima.

Modul za obradu podataka za svako pitanje ili grupu pitanja izračunava relativne frekvencije te daje grafički prikaz. Iz izračunatih rezultata jednostavno je izdvojiti podatke koji su potrebni za daljnju analizu, odnosno izračune pojedinih pokazatelja.

Obje aplikacije su napravljene s ciljem da korisniku maksimalno olakšaju unos i obradu podataka. One ne predstavljaju zamjenu za komercijalne programe za obradu rezultata istraživanja, već jednostavan alat pomoću kojih se može brzo doći do potrebnih rezultata.

Obzirom da obje aplikacije imaju slično sučelje, detaljno će biti opisan rad s aplikacijom za obradu rezultata primarnog istraživanja stavova stanovništva, dok će za aplikaciju za obradu rezultata primarnog istraživanja stavova turista biti istaknute glavne razlike.

2 Aplikacija CROSTO StanApp

Rad s aplikacijom CROSTO StanApp se može podijeliti u tri faze:

1. Priprema radnog lista za unos prikupljenih podataka.
2. Unos podataka.
3. Obrada podataka.

Prva faza se radi samo jednom, nakon što je odlučeno koja pitanja će biti obuhvaćena u anketi. Druga i treća faza nisu striktno odvojene – moguće je napraviti obradu podataka i ako niste unijeli sve ankete.

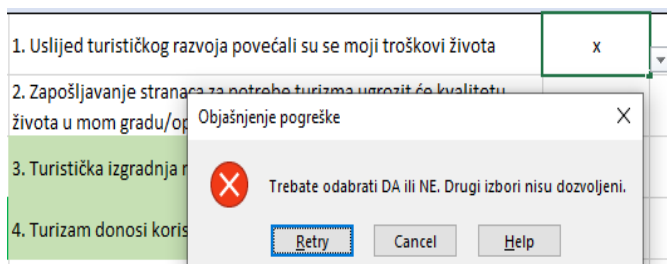
Naravno, najbolje je prvo unijeti podatke sa svih anketa pa onda napraviti obradu podataka, ali ništa ne sprječava korisnika da napravi obradu i prije.

2.1 Priprema radnog lista za unos podataka

Prilikom prvog otvaranja Excel datoteke može se primijetiti da unutar datoteke postoji samo jedan radni list – PopisPitanja¹. Na tom radnom listu se nalaze pitanja vezana za anketu o stavovima stanovništva navedena u Priručniku za mjerenje i praćenje održivosti turizma za destinacije (u daljnjem tekstu: Priručnik).

Kako se može vidjeti na slici 1, radni list je podijeljen na dva glavna dijela: tablicu s pitanjima te gumbе koji služe pokretanju odgovarajućih akcija.

- Stupci **Grupa pitanja** i **Obavezno / šifra** nemaju nikakav utjecaj na korisnika. Pitanja u stupcu **Obavezno / šifra** koja imaju tamnozelenu boju pozadine su pitanja koja bi svakako trebala biti među anketnim pitanjima (npr. sa slike 1 se vidi da su pitanja sa šifrom P1.4, P3, P4 i P5 među obaveznim pitanjima).
- Stupac **Pitanje** sadrži tekst pitanja. Ako je boja pozadine ćelije zelena, onda je pitanje odabrano, u suprotnom nije. Korisnik u ovom stupcu ništa ne mijenja, ali njegove akcije utječu na izgled stupca.
- Stupac **Uključeno?** je stupac u kojem korisnik odabire je li pitanje uključeno u anketu ili ne. Ako je pitanje uključeno, treba odabrati DA, a u suprotnom NE. Na odabir je postavljena kontrola unosa

Korisnik je upisao **x** što nije dozvoljeni unos. Zato je dobio poruku o pogrešci.

- Stupac **Novi broj** nije bitan za korisnika. U njemu se nalaze renumerirane šifre pitanja nakon što su odabrana sva pitanja koja će biti u anketi.

Nakon što su pitanja iz ankete proglašena odabranim, korisnik treba kliknuti na gumb **Stvori radni list za unos podataka** i nakon toga se stvara radni list UlazniPodatci² na kojem će se upisivati podatci prikupljeni anketiranjem. Ako je već prije postojao radni list UlazniPodatci, aplikacija traži korisnikovu potvrdu.

Nakon što je stvoren radni list UlazniPodatci, u stupcu **Novi broj** je došlo do promjene: za pitanja koja ne sudjeluju u anketi odgovarajuća ćelija je prazna, dok su pitanja koja sudjeluju u anketi renumerirana.

Napomena: Trenutno nije moguće dodavati pitanja koja nisu navedena na popisu. Radi se na tome da se u sljedećoj verziji aplikacije korisniku omogući dodavanje svojih potpitanja (3-4) u grupama pitanja o utjecaju turizma na grad/općinu (grupa 1), o eventualnim neugodnostima kao posljedici turističke aktivnosti (grupa 6) te o razvoju turizmu (grupa 7).

¹ Naziv ovog radnog lista se ne smije mijenjati, treba uvijek ostati PopisPitanja.

² Naziv ovog radnog lista se također ne smije promijeniti.

Slika 1. Početni izgled radnog lista *PopisPitanja*

Grupa pitanja	Obavezno / šifra	Pitanje	Uključeno?	Novi broj	
Pitanja o utjecaju turizma na Vaš grad/općinu (u kojoj mjeri se ispitanici slažu s tvrdnjama)	P1.1	1. Uslijed turističkog razvoja povećali su se moji troškovi života	DA	P1.1	Stvori radni list za unos podataka
	P1.2	2. Zapošljavanje stranaca za potrebe turizma ugrozit će kvalitetu života u mom gradu/općini	DA	P1.2	
	P1.3	3. Turistička izgradnja nagrđuje izgled mog mjesta	DA	P1.3	
	P1.4	4. Turizam donosi koristi mom gradu/općini	DA	P1.4	Status upisanih podataka
	P1.5	5. Turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta	DA	P1.5	
	P1.6	6. Javni sektor (Grad/općina, javna poduzeća) treba više ulagati u razvoj turizma u mjestu	DA	P1.6	
	P1.7	7. Prisutnost turista tijekom cijele godine bi mi smetala	NE	P1.7	
	P1.8	8. Samo manjina građana ima koristi od turizma	NE	P1.8	Napravi obradu podataka
	P1.9	9. Privatni sektor (smještaj, ugostitelji, agencije) treba više ulagati u razvoj turizma u mjestu	NE	P1.9	
	P1.10	10. Daljnji razvoj turizma u mjestu svakako treba podržati	DA	P1.10	
Odnos prema turistima	P2	Koja od sljedećih tvrdnji najbolje opisuje Vaš odnos prema turistima	NE		
Uključenost građana u proces planiranja i razvoja turizma	P3	U kojoj ste mjeri zadovoljni uključeñošću građana u proces planiranja i razvoja turizma u Vašem gradu/općini?	DA	P2	
Utjecaj turizma na tradicionalni način života, običaje i kulturu	P4	Kako turizam, prema Vašem mišljenju, utječe na tradicionalni način života, običaje i kulturu u Vašem gradu/općini	DA	P3	
Utjecaj turizma na kvalitetu života	P5	Kako turizam utječe na kvalitetu života u Vašem gradu/općini?	DA	P4	
	P6.1	1. Boku koja remeti komfor vašeg doma (odmor, spavanje)	DA	P5.1	

2.2 Unos podataka

Podatci s anketa se upisuju u radni list UlazniPodatci stvoren u prethodnom koraku. Na slici 2 je prikazan izgled zaglavlja radnog lista UlazniPodatci u ovisnosti o pitanjima koja se nalaze u anketi. Npr. pitanje „Zapošljavanje stranaca ...“ nije pitanje u anketi pa se ne prikazuje za unos podataka. S druge strane, pitanja „Usljed turističkog razvoja...“ i „Turistička izgradnja nagrđuje ...“ se nalaze u anketi pa se stoga korisniku nudi mogućnost unosa.

Slika 2. Izgled zaglavlja radnog lista UlazniPodatci (s desne strane) u ovisnosti o odabranim pitanjima (s lijeve strane).

Pitanje	Uključen
1. Usljed turističkog razvoja povećali su se moji troškovi života	DA
2. Zapošljavanje stranaca za potrebe turizma ugrozit će kvalitetu života u mom gradu/općini	NE
3. Turistička izgradnja nagrđuje izgled mog mjesta	DA
4. Turizam donosi koristi mom gradu/općini	DA
5. Turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta	NE
6. Javni sektor (Grad/općina, javna poduzeća) treba više ulagati u razvoj turizma u mjestu	NE
7. Prisutnost turista tijekom cijele godine bi mi smetala	DA
8. Samo manjina građana ima koristi od turizma	NE
9. Privatni sektor (smještaj, ugostitelji, agencije) treba više ulagati u razvoj turizma u mjestu	NE
10. Daljnji razvoj turizma u mjestu svakako treba podržati	DA
Koja od sljedećih tvrdnji najbolje opisuje Vaš odnos prema turistima	DA

Stavovi o turizmu u mjestu stanovanja						
P0	P1.1	P1.2	P1.3	P1.4	P1.5	P2
Redni broj	Usljed turističkog razvoja povećali su se moji troškovi života	Turistička izgradnja nagrđuje izgled mog mjesta	Turizam donosi koristi mom gradu/općini	Prisutnost turista tijekom cijele godine bi mi smetala	Daljnji razvoj turizma u mjestu svakako treba podržati	Odnos prema turistima

Pitanja na radnom listu su poredana prema redoslijedu pojavljivanja pitanja na radnom listu PopisPitanja, a koji je isti kao popis pitanja u Priručniku. Ne savjetuje se da pitanja u vašoj anketi imaju drugačiji redoslijed u odnosu na redoslijed iz Priručnika jer se time otežava unos podataka.

Prvi stupac na radnom listu UlazniPodatci je redni broj anketnog listića. Najjednostavnija taktika upotrebe je da prije unosa podataka s ankete u Excel, na anketnom listiću napišete broj ankete pa tek onda upišete podatke.

U anketi o stavovima stanovništva sva pitanja su zatvorenog tipa, tj. ispitanik odabire jedan od ponuđenih odgovora. Pri upisivanju podataka s anketnog listića u Excel aplikacija nudi pojašnjenje što znače šifre pojedinih unosa (slika 3) te mogućnost unosa iz padajućeg izbornika (slika 4).

U slučaju da na neko pitanje ispitanik nije dao odgovor, potrebno je upisati simbol . (točka).

Slika 3. Prikaz pojašnjenja odgovora koje treba upisati.

Stavovi o turizmu u mjestu stanovanja			
P1.1	P1.2	P1.3	P1.4
Usljed turističkog razvoja povećali su se moji troškovi života	Turistička izgradnja nagrđuje izgled mog mjesta	Turizam donosi koristi mom gradu/općini	Prisutnost turista tijekom cijele godine bi mi smetala

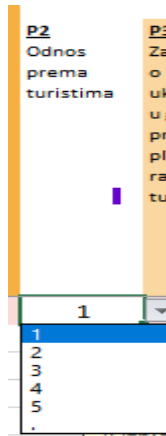
P2	P3	P4
Odnos prema turistima	Zadovoljstvo uključenošću u građana u proces planiranja i razvoja turizma	Utjecaj tradicije na način života, običaje i kulturu Vašeg grada/općine

4
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> P1.2 1 – uopće se ne slažem 2 3 4 5 – u potpunosti se slažem </div>

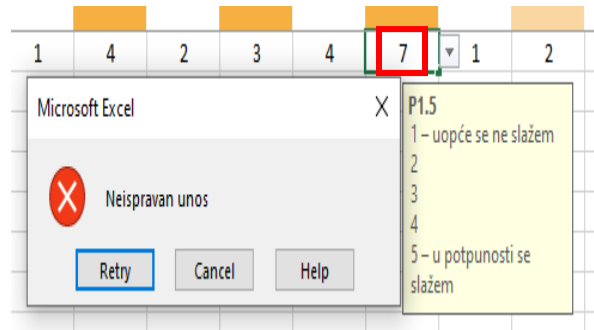
1
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> P2 1. Volim turiste 2. Toleriram turiste 3. Trpim turiste 4. Izbjegavam turiste 5. Ne volim turiste. </div>

U slučaju da korisnik unese neispravan simbol, aplikacija javlja pogrešku (slika 5). Na slici 5 je prikazana pogreška koja se javlja kada korisnik unese vrijednost 7 u polje u koje je predviđen unos elemenata 1 do 5 ili točke.

Slika 4. Padajući izbornik za unos odgovarajućeg odgovora. Uočite mogućnost odabira točke (zadnji element u izborniku) za slučaj nepostojećeg podatka.

Slika 5. Prikaz poruke o pogrešnom unosu.

Osim iz padajućeg izbornika, podatke je moguće unositi i direktno s tipkovnice.

Ako su svi podatci s jedne ankete ispravno upisani, onda cijeli redak ima zelenu boju pozadine, a dok god nisu upisani svi podatci s ankete, redak ima ružičastu boju pozadine i ne računa se kao ispravno popunjen (slika 6).

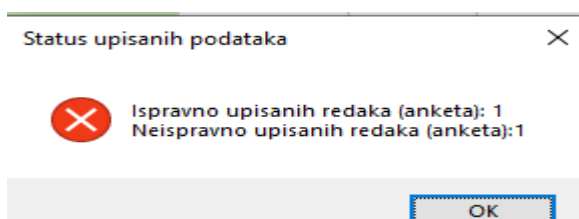
Retci koji nisu ispravno popunjeni ne uzimaju se u obzir prilikom obrade podataka.

Slika 6. Ispravno uneseni podatci za sva pitanja - zelena boja pozadine, anketa koja nije prepisana do kraja - ružičasta boja pozadine.

P0	Stavovi o turizmu u mjestu stanovanja					P2	P3	P4
Redni broj	P1.1	P1.2	P1.3	P1.4	P1.5	Odnos prema turistima	Zadovoljstvo uključenošću u građana u proces planiranja i razvoja turizma	Utjecaj i tradicio ni način života, običaje i kulturu u Vašem gradu/općini
1	3	4	3	2	3	1	2	2
2								

Stanje ispravno prepisanih anketa (popunjenih redaka) se može doznati klikom na gumb **Status upisanih podataka**. Nakon klika na taj gumb pokaže se prozorčić sa stanjem ispravno i neispravno prepisanih anketa (slika 7).

Slika 7. Prikaz broja ispravno i neispravno prepisanih anketa (upisanih redaka).

2.3 Obrada podataka

Obrada trenutno upisanih podataka se pokreće klikom na gumb **Napravi obradu podataka** koji se nalazi na radnom listu PopisPitanja.

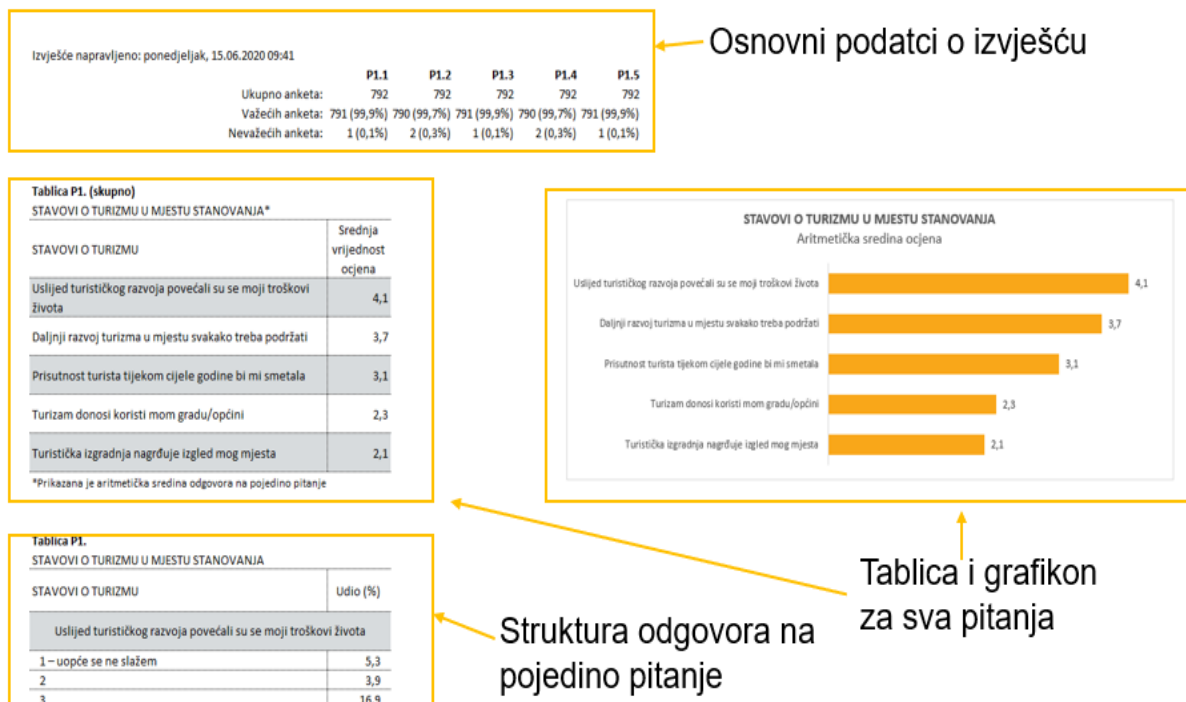
Nakon klika na gumb, pokreće se modul koji za svako pitanje ili grupu pitanja stvara novi radni list (ako ne postoji) i na njemu prikazuje rezultate obrade. Nazivi radnih listova odgovaraju šiframa pitanja u anketi, s time da se pitanja koja se nalaze u nekoj grupi prikazuju sva na istom radnom listu. Primjer je prikazan na slici 8. Pitanja koja u anketi imaju šifre (stupac **Novi broj**) od P1.1 do P1.5 čine grupu pitanja P1 i rezultati obrade će biti prikazani na radnom listu P1, dok su pitanja P2 i P3 samostalna i pojavljuju se svako na svom radnom listu.

Slika 8. Kako naziv radnog lista ovisi o šifri pitanja

Pitanje	Uključeno?	Novi broj
1. Uslijed turističkog razvoja povećali su se moji troškovi života	DA	P1.1
2. Zapošljavanje stranaca za potrebe turizma ugroziti će kvalitetu života u mom gradu/općini	NE	
3. Turistička izgradnja nagruđuje izgled mog mjesta	DA	P1.2
4. Turizam donosi koristi mom gradu/općini	DA	P1.3
5. Turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta	NE	
6. Javni sektor (Grad/općina, javna poduzeća) treba više ulagati u razvoj turizma u mjestu	NE	
7. Prisutnost turista tijekom cijele godine bi mi smetala	DA	P1.4
8. Samo manjina građana ima koristi od turizma	NE	
9. Privatni sektor (smještaj, ugostitelji, agencije) treba više ulagati u razvoj turizma u mjestu	NE	
10. Daljnji razvoj turizma u mjestu svakako treba podržati	DA	P1.5
Koja od sljedećih tvrdnji najbolje opisuje Vaš odnos prema turistima	DA	P2
U kojoj ste mjeri zadovoljni uključenošću građana u proces planiranja i razvoja turizma u Vašem gradu/općini?	DA	P3

Za pitanja koja se sastoje od više dijelova (npr. pitanje P1 sa slike 8), prikaz rezultata obrade izgleda kao na slici 9.

Slika 9. Struktura izvješća za pitanje koje se sastoji od više dijelova

Kako se može vidjeti na slici 9, na vrhu radnog lista se prikazuju osnovni podatci o izvješću:

- kada je izvješće napravljeno,
- od kojih se sve pitanja sastoji i
- koliko je ukupno bilo anketa te koliko je odgovora na pojedino pitanje važeće/nevažeće.

Nakon toga se za sva pitanja iz grupe grafikonom i tablicom prikazuje neka vrijednost. Ta vrijednost je

- aritmetička sredina ocjena, ako je bilo riječ o pitanjima na koje je odgovor bila ocjena, ili
- postotak ispitanika koji zadovoljavaju neki uvjet, ako je bilo riječ o pitanju u kojem ispitanici nisu mogli dati ocjenu (npr. pitanje o eventualnim smetnjama).

Pitanja su u grafikonu i tablici poredana po veličini, od pitanja koje ima najveću vrijednost prema pitanju koje ima najmanju vrijednost.

Konačno, za svako pitanje je dana struktura odgovora, odnosno koliki je udjel ispitanika dao određeni odgovor.

Ako se u grupi pitanja nalazi samo jedno pitanje, onda se dobije prikaz poput onog na slici 10.

Slika 10. Struktura izvješća u slučaju kada se pitanje sastoji od jednog dijela.

Izvješće napravljeno: ponedjeljak, 15.06.2020 09:41
 Ukupno anketa: 792
 Važećih anketa: 792 (100,0%)
 Nevažećih anketa: 0 (0,0%)

Tablica P2.

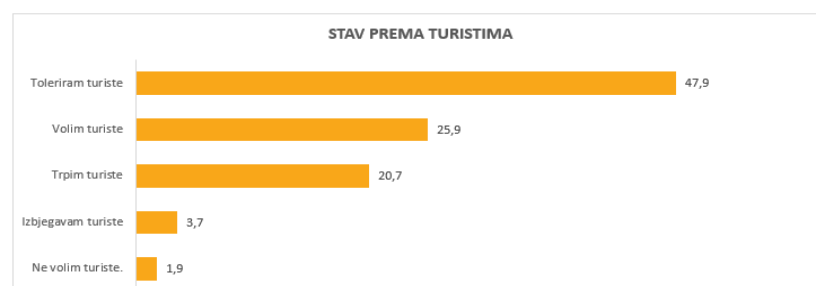
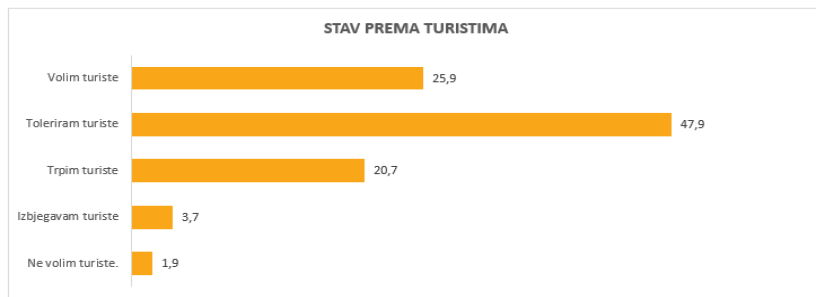
STAV PREMA TURISTIMA

STUPANJ TOLERANCIJE PREMA TURISTIMA (INDEKS IRITACIJE)	Udio (%)
Volim turiste	25,9
Toleriram turiste	47,9
Trpim turiste	20,7
Izbjegavam turiste	3,7
Ne volim turiste.	1,9
UKUPNO	100,0

Tablica P2.

STAV PREMA TURISTIMA

STUPANJ TOLERANCIJE PREMA TURISTIMA (INDEKS IRITACIJE)	Udio (%)
Toleriram turiste	47,9
Volim turiste	25,9
Trpim turiste	20,7
Izbjegavam turiste	3,7
Ne volim turiste.	1,9
UKUPNO	100,0

Ponovno se na vrhu radnog lista nalaze osnovni podatci o izvješću, onda se, ovisno o vrsti pitanja, prikazuju jedna ili dvije tablice, odnosno jedan ili dva grafikona. U tablicama je prikazana struktura odgovora (koliki je postotak ispitanika odabrao pojedini odgovor), s tom razlikom da su u jednoj tablici prikazani ponuđeni odgovori redoslijedom kojim su se nudili ispitanicima, dok su u drugoj tablici (ako je ima) prikazani redoslijedom od najučestalijeg odgovora prema najmanje učestalom odgovoru.

U pravilu, ako su ponuđeni odgovori na pitanje brojevi ili brojčani intervali, prikazuje se samo jedna tablica, a ako je riječ o izjavama, onda se prikazuju dvije tablice.

3 Aplikacija CROSTO TurApp

Sučelje aplikacije CROSTO TurApp je slično sučelju aplikacije CROSTO StanApp, s tom razlikom da su obavezni radni listovi kojima se ne smiju mijenjati nazivi

- PopisPitanja - isto kao i kod aplikacije CROSTO StanApp,
- UlazniPodatci – isto kao i kod aplikacije CROSTO StanApp te
- PostavkeKorisnik – radni list na kojem korisnik može dati svoje postavke koje se odnose na specifična pitanja.

Kao i kod aplikacije CROSTO StanApp, tako i kod CROSTO TurApp razlikujemo tri dijela:

1. Priprema radnog lista za unos prikupljenih podataka.
2. Unos podataka.
3. Obrada podataka.

Prvi dio (priprema radnog lista) odvija se na potpuno jednaki način kao i za aplikaciju CROSTO StanApp. Bitno je napomenuti da se u aplikaciji CROSTO TurApp mogu dodati neka pitanja karakteristična za odredišta, ali samo u grupi pitanja 10 (Ocjena zadovoljstva turista ponudom destinacije). U budućim verzijama biti će dodana mogućnost dodavanja takvih pitanja i kod grupe pitanja 9 (Ocjena okolišnih elemenata).

3.1 Radni list PostavkeKorisnik

Na radnom listu PostavkeKorisnik korisniku aplikacije je omogućeno određivanje postavki koje utječu na pitanja o državi iz koje turist dolazi (pitanje D.1) te pitanje o prosječnoj dužini putovanja (km) od mjesta stalnog boravka do odredišta (pitanje P5).

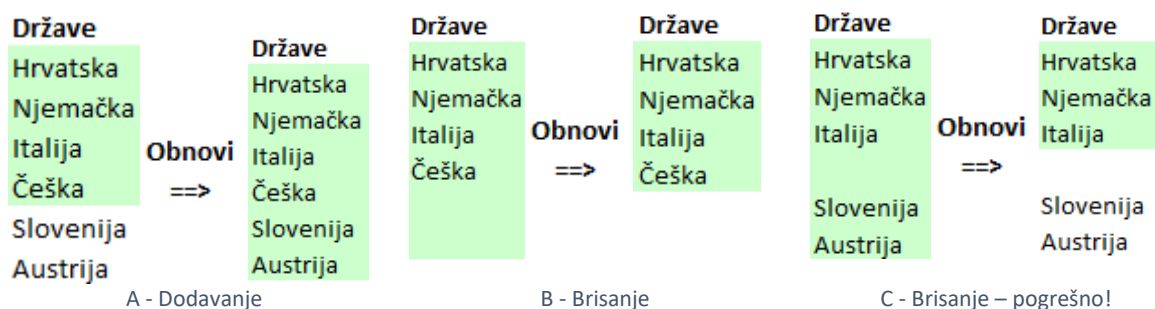
Slika 11. Postavke povezane s pitanjem D.1

Postavke vezane uz pitanje D.1 nalaze se s lijeve strane radnog lista (slika 11). U stupcu B su navedene države koje će se nuditi u padajućem izborniku prilikom unošenja podataka o državi stalnog boravka turista. Nakon bilo kakve promjene (dodavanje/brisanje/promjena naziva države) potrebno je kliknuti na gumb **Obnovi podatke**. Države koje su uredno upisane pojavljuju se s zelenom bojom pozadine. Koje države će biti postavljene ovise samo o potrebama ankete, a što je isto važno napomenuti, moguće je navesti i naziv tržišta (skup više država), kao što je u primjeru na slici 11. postavljeno tržište *Skandinavija*.

Na slici 12 prikazane su situacije koje mogu nastati pri promjeni upisanih država. Ako se države dodaju, treba ih nadodati na kraj popisa i nakon toga pritisnuti gumb **Obnovi podatke** (slika 12.A). Ako se države brišu s kraja popisa, dovoljno ih je obrisati i nakon toga kliknuti na gumb (slika 12.B).

Slika 12. Dodavanje/brisanje država u popis.

Ako se želi izbrisati naziv države koji se nalazi u sredini popisa, nije ga dovoljno samo obrisati, jer će tada u popisu biti samo države koje su bile prije izbrisane (slika 12.C), već je potrebno obrisati sadržaj ćelije u Excelu na sljedeći način:

- Desni klik na ćeliju koja sadrži naziv države koji se želi izbrisati.
- Odaberite *Delete*.
- Na sljedećem dijalogu odaberite *Shift cells up*.

Druga postavka koju je moguće promijeniti na radnom listu PostavkeKorisnik odnosi se na prikaz rezultata pitanja P5 (prosječna dužina putovanja), koja se nalazi s desne strane radnog lista (slika 13). Ova postavka nema utjecaj na unos podataka već se koristi kod obrade pitanja P5.

Slika 13. Granice razreda za prikaz duljine putovanja.

Duljina putovanja
250
500
750
1000

Na slici 13 je prikazana jedna moguća postavka. Nakon što se provede obrada podataka, podatci o duljini putovanja će biti podijeljeni u pet razreda: duljina putovanja kraća od 250 km, duljina putovanja od 250 (uključeno 250) do 500 km (isključeno 500), duljina putovanja od 500 do 750 km, duljina putovanja od 750 do 1000 km i posljednji razred, duljina putovanja 1000 km i više.

Koje veličine će se nalaziti ovdje ovisi i o položaju odredišta, kao i o nekim predviđanjima otkuda turisti dolaze.

3.2 Radni list UlazniPodatci

Postupak unosa podataka s anketnih listića je uglavnom isti kao i kod aplikacije CROSTO StanApp, no neke sitne razlike postoje.

Jedna od razlika je to što ovdje postoji otvoreno pitanje na koje treba upisati odgovor (pitanje P5) te da postoji kontrola konzistentnosti odgovora: npr. ako korisnik izjavi da mu je ovo prvi posjet odredištu, ne može onda reći da je u zadnjih pet godina dva puta posjetio odredište (pitanja P1 i P2).

Također, kod pitanja iz grupe P10 (ocjena zadovoljstva turista ponudom destinacije), ocjene su od 1 do 7, s time da ispitanik može odgovoriti i s ocjenom 8 (ne može dati ocjenu), a i ne mora uopće odgovoriti (treba upisati točku).

Nadalje, u anketi o stavovima turista postoje pitanja na koje je moguće dati više od jednog odgovora, kao što su pitanja P3 (s kime putuje) i P6 (korištena prometna sredstva u destinaciji). Kod takvih pitanja

je potrebno za svaki mogući unos upisati 1 (DA), ako ga je turist odabrao, odnosno 2 (NE), ako ga turist nije odabrao.

Slika 14. Pitanje s višestrukim odgovorima.

Korištena prijevozna sredstva u destinaciji										Broj noćnih putovanja
P6.1	P6.2	P6.3	P6.4	P6.5	P6.6	P6.7	P6.8	P6.9	P6.10	P7.1
Lokalni javni prijevoz	Taxi	Vlastiti automobil, motor	Unajmljeni automobil, motor (rent-a-car)	Vlastiti bicikl	Unajmljeni bicikl (rent-a-bike)	Vlastiti brod	Unajmljeni brod (rent-a-boat)	Neko drugo prijevozno sredstvo	Niti jedno prijevozno sredstvo	Koliko ukupno noćenja planirate na putovanju

Na slici 14. prikazan je izgled zaglavlja tablice za unos podataka za pitanje *Korištena prijevozna sredstva u destinaciji*. Kako se može vidjeti na slici, postoji 10 mogućih odgovora koje ispitanik može odabrati. Prilikom unosa za svaki odgovor treba upisati 1 ili 2, ovisno o tome što je ispitanik odgovorio.

3.3 Obrada podataka

Kod obrade podataka isto nema nekih bitnih promjena u odnosu na aplikaciju CROSTO StanApp: na radnom listu PopisPitanja treba odabrati gumb **Napravi obradu podataka** i pričekati malo dok se ne pojavi poruka da je obrada gotova.

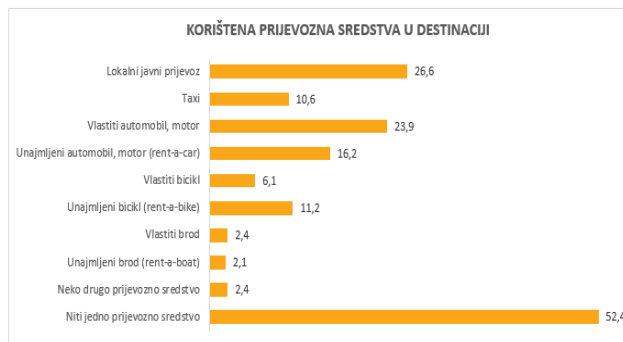
Kako je već prije spomenuto, u anketi o stavovima turista mogu postojati pitanja s višestrukim odgovorima, kakvih nije bilo u anketi o stanovima stanovništva. Primjer rezultata obrade jednog takvog pitanja prikazan je na slici 15.

Slika 15. Elementi izvješća pitanja s višestrukim odgovorima.

KORIŠTENJA PRIJEVOZNA SREDSTVA U DESTINACIJI*

PRIJEVOZNO SREDSTVO	Udio (%)
Lokalni javni prijevoz	26,6
Taxi	10,6
Vlastiti automobil, motor	23,9
Unajmljeni automobil, motor (rent-a-car)	16,2
Vlastiti bicikl	6,1
Unajmljeni bicikl (rent-a-bike)	11,2
Vlastiti brod	2,4
Unajmljeni brod (rent-a-boat)	2,1
Neko drugo prijevozno sredstvo	2,4
Niti jedno prijevozno sredstvo	52,4

*Mogućnost više odgovora.

Inače, kao i za svako drugo pitanje, i za pitanje s višestrukim odgovorima se prvo navedu osnovni podatci (broj anketa, broj važećih i nevažećih anketa). Anketa se smatra nevažećom ako ispitanik nije odabrao niti jedan od ponuđenih odgovora.

Kod pitanja s višestrukim odgovorom prikazuju se dvije tablice s udjelom pojedinih odgovora. U jednoj tablici su odgovori poredani prema redoslijedu pojavljivanja (slika 15), a u drugoj su poredani prema udjelu i to tako da su na vrhu odgovori koji imaju najveći udio. U skladu s tim tablicama, generiraju se i dva pripadajuća grafikona.

4 Završne napomene

Ako želite testirati mogućnosti aplikacija CROSTO StanApp i CROSTO TurApp, možete to napraviti na testnim aplikacijama (CROSTO Test StanApp i CROSTO Test TurApp). Rad s testnim aplikacijama je potpuno jednak radu s aplikacijama opisanim u ovom priručniku, a jedina razlika je što se na radnom listu PopisPitanja nalazi još i gumb **Kopiraj testne podatke**. Nakon klika na taj gumb, na radni list UlazniPodatci se kopiraju testni podatci u skladu s trenutnim odabirom pitanja. Nakon toga može se testirati kako izgleda unošenje dodatnih podataka, izmjena postojećih te postupak obrade podataka.

Tijekom razvoja aplikacije trudili smo se ispraviti sve greške koje su uočene, ali moguće je da nismo u tome u cijelosti uspjeli. Problemi mogu nastati uglavnom zbog nekompatibilnosti raznih verzija programa Excel i operacijskog sustava Windows 10, no vjerujemo da grešaka više nema puno. Naravno, svaku pogrešku nam prijavite, a ako smo u mogućnosti – ispraviti ćemo je.

Novo verzije aplikacija će biti rađene prema potrebi i biti će objavljene na istom mjestu. Eventualne promjene neće utjecati na do sada upisane podatke, korisnik će ih jednostavno kopirati u radni list UlazniPodatci vezan za novu verziju i nastaviti dalje s radom.